

**İSTANBUL BAROSU DIŞ İLİŞKİLER MERKEZİ
PANELİ**

CEZA MUHAKEMESİNDE MÜDAFİLİK

10 Mart 2011

TOPLANTILAR 2011 - 2012 / I

İstanbul Barosu
Dış İlişkiler Merkezi

	Adı	Soyadı
Koordinatör	Av. Mehmet	DURAKOĞLU
Koordinatör	Av. Hasan	KILIÇ
Başkan	Av. A. Metin	URACİN
Başkan Yardımcısı	Av. Hatice Selin	PÜRSELİM
Sekreter	Av. Burcu	ASLAN
	Av. Ali Zafer	KARACA
	Av. Nahide	TAHAN
	Av. Işıl	BAYTOK
	Av. Duygu Meltem	YAKIN
	Av. Mehmet Akif	POROY
	Av. Betül	GÜRSOY
	Av. Elif	DAĞ
	Av. Bedia Ayşegül	TANSEN
	Av. Elif	SEVÜKTEKİN
	Av. Burcu	KÖSEOĞLU
	Av. Tolga	ERSOY
	Av. Ata	ALKIŞ
	Av. Nil Merve	ÇELİKBAŞ
	Av. Ece	YETİŞ

İÇİNDEKİLER

ACILIŞ KONUŞMASI

Av. Doç. Dr. Ümit KOCASAKAL

İstanbul Barosu Başkanı.....

OTURUM BAŞKANI

Av. A. Metin URACİN

İstanbul Barosu Dış İlişkiler Merkezi Başkanı.....

TEBLİĞLER

Av. Michael TERRY

Atlanta Barosu Başkanı.....

Av. Doç. Dr. Ümit KOCASAKAL

İstanbul Barosu Başkanı.....

SORU-CEVAP

Av. Ahmet Erdoğan.....

Av. Nilgün Yördem.....

Çağtay Çınar.....

Av. Ufuk Erkunt.....

Av. Muhittin Köylüoğlu.....

Av. Sebahattin Yuma.....

KAPANIŞ KONUŞMASI

Av. A. Metin URACİN

İstanbul Barosu Dış İlişkiler Merkezi Başkanı.....

İSTANBUL BAROSU
CEZA MUHAKEMESİNDE MÜDAFİLİK

10 Mart 2011

AÇILIŞ KONUŞMASI

Av. Doç. Dr. ÜMİT KOCASAKAL

İstanbul Barosu Başkanı

Bu karlı İstanbul gününde hepiniz hoş geldiniz. Birçok kişi kardan dolayı maalesef gelemeyi ki, buna birtakım konuşmacılar da dahil. İşte böyle azizlikler oluyor, ama burada çok değerli bir konuğumuz var; Atlanta Barosu'nun Sayın Başkanı, kendisine buraya kadar geldiği için ve bizleri aydınlatacağı için şimdiden çok teşekkür ediyorum. Kendisini burada ağırlamaktan çok mutlu olduk, onur duyduk. Bunun önemi şu olacaktır ki, biz tabii burada çok çeşitli sıkıntılar yaşıyoruz ceza avukatları olarak, müdafiler olarak özellikle, bu sıkıntıların açıkçası ben de Atlanta'da ne ölçüde yaşandığını veya yaşanmadığını merak ediyorum. Tabii kafamda bazı şeyler var. Mesela, orada uygulanan jüri sisteminin acaba bu sıkıntılar bakımından bir önemi, anlamı, etkisi var mıdır, yok mudur? Çünkü bizde de biliyorsunuz zaman zaman bu tartışma yapılır jüri sistemiyle ilgili olarak ki, benim her zaman için ilkesel olarak ve kökten karşı olduğum bir sistemdir, ama acaba avukatlığa etkileri nedir? Onları da değerli konuşmacıdan herhalde öğreneceğiz, ama şunu biliyorum; kadın hareketinde "kadının adı yok" diye bizde bir ifade vardı. Vallahi benim de gördüğüm müdafinin adı yok, maalesef ülkemizde hâlâ avukatın zaten maalesef daha henüz önemi, değeri, üstelik bizzat yargılama ve soruşturma makamlarınca anlaşılabilmiş gözüküyor, dolayısıyla bir de buna harici birtakım sıkıntılar eklenince gerçekten müdafilerimiz, meslektaşlarımız çok büyük bir özveriyle ve çok güç şartlarda çalışıyorlar, onu görüyorum.

Şimdi ben tabii sözü çok uzatmak istemiyorum, çünkü şöyle bir durum oldu: Kar dolayısıyla ki, Sarıyer ben 33 yıllık Sarıyerli olarak bilirim, orası epey bir yüksek, biliyorsunuz kar düştüğü zaman da çok yoğun düşüyor, dolayısıyla hem Feridun Hoca, hem Şeref Bey ikisi de o cemaatte oturduğu için hava muhalefetinden dolayı gelemediler. Hal böyle olunca ben sadece açılış konuşmasını yapacaktım, ama bu durumda ben korsan bir tebliğ sunmak zorunda kalacağım. Tam buna tebliğ de

denemez, ama ben de Türkiye'deki sıkıntılarla ilgili olarak görüşlerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Müdafilerin yaşadığı sorunları ben, bir de baro başkanı olarak daha yakından görüyorum, yani emniyete müvekkiliyle görüşmeye girerken bu nasıl çevrilir bilmiyorum, ama GBT'sine bakılıp, 2 000 lira bakiyeden dolayı para cezasını ödememiş gözüktüğü için gözaltına alınan meslektaşlarımızı neyse ki bir telefon silsilesiyle 45 dakika, bir saatte, gecenin 11.00'ünde bıraktırabildik. Yani buradan savcıyı aradık, buradan bizim baronun arabasını gönderdik, katibe hanımı evden aldılar, adliyeye götürdüler, oradan oraya sevk ettirdik, orada vezne açıldı, para ödendi ve bırakıldı ki, çok zor aslında, normalde sabaha kadar kalır, ama rica edip devreye girince bir şekilde savcımızın da iyi niyetiyle çözüldü. Yani o kadar sıkıntılar yaşanıyor ki, ben de bunlarla ilgili olarak size bazı görüşlerimi aktaracağım, dolayısıyla ama burada bizim için daha önemli olan, daha ilgi çekici olan Atlanta'daki durumu görmek olacaktır diye düşünüyorum, dolayısıyla bir kez daha değerli Başkan'a buraya kadar geldiği için teşekkür ediyorum, hepiniz adına sevgi ve saygılarımı sunuyorum. Hepinize hoş geldiniz diyorum, umarım yararlı olur, saygılar, sevgiler efendim. (Alkışlar)

Av. A. METİN URACIN

İstanbul Barosu Dış İlişkiler Merkezi Başkanı

Teşekkür ederim Sayın Başkan. Değerli arkadaşlar, Atlanta Baro Başkanı Sayın Michael Terry Amerikan hukuk sisteminde ceza avukatlığının pratik uygulamaları ve zorunlu müdafilikle ilgili açıklamalar yapmadan önce size kısa bir ön açıklama yapmak isterim. Bu toplantıda mukayeseli açıklamalar yapmanın kendimizi biraz daha tanımaya yol açacağını, pratik avukatlıktaki sorunlarımızın tırnak içinde çok gelişmiş Amerika Birleşik Devletleri'nin, Georgia eyaletinin Atlanta kentinde nasıl uygulandığını biraz daha analitik düşünmek, kendimize dönük gelişmeler sağlamak için yararlı olacağını düşünerek, İstanbul Barosu Dış İlişkiler Merkezi Yürütme Kurulu Üyemiz **Sayın Av. Elif Dağ'ın** girişimiyle Atlanta Baro Başkanı konuğumuz oldular.

Ülkemizde, bilindiği gibi CMK uygulaması 1992 yılında başladı. "Peki, Amerika'da ne zaman başladı?" sorusu önemli, bizim 1992 yılında CMK uygulamasına başlamamızın temeli olarak **Arizona Warning** denilen, yani Ernesto Miranda'nın Arizona eyaletine karşı açtığı davada "**Miranda v. Arizona Case**" çıkmış olan haklı sonuçtan yerleşmiş uygulamaların bir tür iktisabı gibi oldu. Alabama'da, yani Georgia'nın baş şehrinde bu uygulama ceza avukatlığı 1932 yılında size biraz önce dağıttığım İngilizce versiyonlu "**Powell v. Alabama Case**" ile

başladı. Arkadaşlar, kimlerde yok bu? 50 nüsha fotokopi çekip dağıttık, elimde bir nüsha kaldı, varsa arkadaşlara temin edelim. Bu önemli onlar için, Sir Michael Terry bu konuda açıklama yapacak. Bu 1932 yılında, yalnızca ölüm cezasına çarptırılma riski, tehdidi altında olan sanıklar için uygulanan bir sistemken, 1938 yılında bir başka davayla bir yıldan fazla ceza alanları kapsayan mecburi müdafilik sistemi ve nihayet 1973 yılında da talep eden herkesi kapsar hale dönüştü. Elbette, ülkemizde henüz yeni bir hukuki savunma mekanizması olan ceza avukatlığının sorunları da oldukça büyük, buna dokundukça bin ah işiteceğiz, bunu da biliyoruz.

Buradaki amaç, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 153. Maddesi kapsamında dosyaya intikaldeki rahatlık ya da CMK 160'ta bizzat savcılarının çok yönlü araştırma mecburiyeti, yani lehe olan delillerin de toplanması gibi konular ya da CMK'daki ücret ödemelerindeki sıkıntılar, tüm bunlar büyük bir zaman diliminde konuşulacak konular, ama bugünkü toplantımızın özetle size konusunu, önemli noktalarını söylemem gerekirse, Atlanta Barosu Başkanı Sayın Michael Terry sizlere Birleşik Devletler'de ceza avukatlığının dayandığı üç sistemden söz edecekler, yani;

- mecburi avukatlık, maaşlı ve daimi olarak avukat temin edemeyecek ekonomik sıkıntıda olanların ceza savunmasını yapan avukatlar,
- sözleşmeli avukatlar ikinci grup
- ve nihayetinde çok da ilginç, bizdeki sistemden farklı olarak orada hâkimler tarafından atanan ceza avukatları.

Bizde bilindiği gibi, başlangıç ve bitiş savcılık makamında oluyor baro ne kadar tayin etse dahi, tabii bu bağlamda yapılmış olan akademik çalışmalar bizim diğer pratik sıkıntılarımızla ilgili sorunlarımız da var. Sir Michael Terry'yi dinledikten sonra soru ve cevaplar kısmında bu mukayeseli sorularınızı sorabilirsiniz. Sayın Başkanımız da burada, her türlü soru olmamasına dikkat edin, konuyla ilgili olmasına, ama jüri mekanizması önemli biliyorsunuz, onunla ilgili soruları rahatlıkla sormanızda fayda var sanıyorum. Saat 13.00 gibi de toplantıyı sona erdireceğiz, hepimize saygılarımı ve başarılı bir toplantı olmasını dileyerek teşekkürlerimi sunuyorum arkadaşlar. Şimdi sözü Atlanta Barosu Sayın Başkanı Terry'e vermek istiyorum. Buyurun Sayın Başkan.

TEBLİĞLER

MICHAEL TERRY

Atlanta Barosu Başkanı

Merhabalar tekrar, adım Michael Terry, Atlanta Barosu Başkanı'yım. Atlanta'da şu anda yaklaşık 15.000 avukat var. Bu sayı İstanbul Barosu üyelerinin sayısına kıyasla çok az. Atlanta'da Baromuz şu anda 105 senedir faaliyette. İstanbul Barosu'na ve Başkanımıza bana burada konuşma fırsatını sunduğu için bugün çok teşekkür ederim. Arkadaşlarım Yasemin Eğinlioğlu'na ve Prof. Dr. Feridun Yenisey'e buraya gelmem için teşvikleri nedeni ile çok teşekkür ederim.

Bugün burada savunma avukatları, ceza avukatları konusunda konuşmam istendi. Maddi olarak imkânı olmayan kişilere avukat sunulması ve bu konuda yaşanan problemlerle ilgili konuşacağım. Şu anda burada bizim de yaptığımız gibi siz de hangi sistemin daha iyi işlediğini görmeye çalışıyorsunuz. Ben özel hukuk avukatıyım, ceza avukatı değilim. Kendine savunma avukatı tutmaya imkânı olmayan kişilere avukat sağlanması 40 yıl süresince baroların göreviydi. Georgia'da pek çok sistem denendi, hangisinin işe yaradığını, hangisinin işe yaramadığını konuşacağız. Öncelikle size kısaca Amerika'da savunma avukatı, yani ceza davalarında bir avukata sahip olmanın tarihçesinden bahsedeceğim. 1789 yılından bu yana ceza davalarında kişilere avukat tayin ediliyor tek bir koşulla; sizin dava masraflarınızı ödemeniz koşuluyla. 1933 yılındaysa Powell vs. Alabama davasında yüksek mahkeme idam cezası söz konusuysa bu masrafların devlet tarafından karşılanmasına hüküm getirdi. 1938 yılındaysa yüksek mahkeme ceza davalarında eğer hapis cezası bir yılın üstündeyse kişilere avukat tayini yönünde karar verdi.

1938 yılında kişilere avukat ulusal mahkemeler tarafından verildi, ancak 1963 yılında **Gideon v. Wainwright davasında** görüldüğü gibi eğer bir yıldan fazla hapis cezası söz konusuysa yüksek mahkeme eyalet mahkemelerinde kişilere avukat tayini yönünde karar verdi. Gideon v. Wainwright davasından sonraysa her eyalet mahkemesi ve ulusal mahkemede kişilere ne olursa olsun avukat tayini sağlamaktadır. 1972 yılındaysa Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi eğer bir davada savcı herhangi bir hapis cezasını öngörüyorsa kişilere muhakkak bir savunma avukatı verilmesi gerekliliğini öne sürdü. 1992 yılındaysa yüksek mahkeme giderleri devlet tarafından karşılanan mahkeme öncesinde de avukata sahip olmanızı sağlayan bir sistem getirdi. Şimdi problem bu noktada başlıyor. Bu avukatlar nasıl seçiliyorlar, bu avukatlara ne şekilde ödeme yapılıyor? 1972 yılında Baro maddi

olarak bir avukatın giderlerini karşılamayacak kişilere ne şekilde avukat verileceğine ilişkin bir çalışma başlattı. Georgia'daki her mahkemenin kendi metodunu geliştirmesine karar verildi.

Georgia Mahkemesi avukatları seçmede üç yöntem ortaya attı: İlki public defender sistemi, yani giderleri devlet tarafından karşılanan avukatlar savunma avukatı, diğeri kontrat sistemi denilen sözleşmeli avukatlar ve üçüncüsü de panel sistemi denilen mahkemeler eliyle masrafı karşılanan avukatlar. Tabii ki her üç sistemin de güçlü ya da zayıf tarafları var, yıllardır bu üç sistemi de deniyoruz. İlk sistemde müdafii maaşlı olarak çalışıyor ve devlet tarafından maaşlı olarak çalıştırılan müdafilik sistemi bu ve bu müdafinin görev tanımında ceza davalarında maddi yeterliliği olmayan kişilerin savunma hakları var. Bu müdafiler büyük deneyim sahibi oldular bu konuyla ilgili, Georgia'daki örnekler, yaşanan deneyimler gösteriyor ki, bu sistem mahkemede sanığın temsili anlamında çok yüksek bir kalite sunmaktadır. Bu müdafilik sisteminde çıkar çatışması çok fazla yaşanmamaktadır, ancak yine Georgia'daki deneyim bunu gösteriyor ki, bu üç alternatiften en pahalısı bu müdafilik sistemidir.

Georgia'da kullanılan ikinci sistem sözleşmeli müdafilik sistemidir. Bu sistemde eyalet yönetimiyle bir avukat ya da bir hukuk firması arasında bir sözleşme imzalanıyor. Hükümet o söz konusu mahkemedeki davalar için avukata belli bir ücret ödüyor. Dava sayısına göre bu miktar azalmıyor ya da artmıyor. Bu aslında en ucuz yöntem, en ucuz seçenek, devlet bunu seviyor, çünkü ne kadar ödeyeceklerini başından biliyorlar. Ancak dava sayısına bakılmaksızın aynı ücreti alan avukat bu kadar çaba sarf etmiyor. Georgia örneğinde bu sisteme bakıldığında bu sistemin kalite olarak en düşük kalitede olduğu gözlenmektedir ve en fazla çıkar çatışmasının görüldüğü sistem de budur, ama hükümet bu sistemi seviyor. Çünkü bu sistem ucuz, kalitenin ne kadar olduğuna bakılmaksızın bu sistem çok ucuz, onlar kaliteyle ilgilenmiyorlar.

Georgia'da uygulanan üçüncü sistem panel sistemi, mahkeme tarafından atanan avukatlar. Burada bir avukatlar listesi mevcut, hükümet tarafından atanan avukatlar bazı mahkemelerde hâkim tarafından atanıyor, bazı davalarda barolar eliyle atanıyor. Bu sistemdeki temel problem temsildeki tutarsızlıktır. Muhakkak hâkimin arkadaşı bu listede, bu avukatlar listesinde en üst sırada yer alıyor. İkinci sıradaysa Baro Başkanının kardeşi geliyor. Onların iyi avukat olup olmadığı bu anlamda önemli değil, bu avukatlara ödeme saat bazlı olarak yapılıyor, bazı durumlardaysa dava başına bir ödenek alıyorlar. Üç sistem arasındaysa bu sistem

giderleri ikinci sırada yer alıyor. Georgia'daki pek çok mahkeme bu sistemlerden birden fazlasını kullanıyor. Panel sistemi genellikle daha ciddi suçlarda, cinayet gibi ciddi suçlarda kullanılırken sözleşmeli avukatlık sistemi çocuk suçlularda kullanılıyor. Eğer bir çıkar çatışması varsa iki sanık arasında bu meseleyi çözmek için bir müdafiiyle sözleşme yapıyorlar. Sözleşme sisteminde maalesef çok kaliteli bir temsil yok, zayıf bir temsil var. Bu nedenle Georgia'daki mahkemeler bu sözleşmeleri düzenlemek için pek çok koşul getirdiler, ama getirilen kurallardan hiçbiri bu problemlere son vermedi.

2000 yılında Georgia Yüksek Mahkemesi bu sistemlerin nasıl iyileştirileceği ve problemlerin nasıl çözüleceğine ilişkin bir çalışma başlattı. 2003 yılında yapılan çalışmanın sonucunda tek bir sistem, maaşları hükümet tarafından ödenen müdafilik sistemi getirildi. Bu sistemde yer alan avukatlar yüksek mahkeme hâkimleri tarafından seçilen bir avukatlar listesi, bundan doğan ekstra masraflar şu şekilde karşılandı: Ceza davalarında sanık tarafından ödenen para cezalarını artırmak ya da bir hukuk davasındaki cezayı artırmak şeklinde bu ekstra masraflar ödenmektedir. Toplanan para yeterden de fazlaydı. Bu sistem için gerekli olan paradan çok daha fazla milyonlarca dolar para toplandı devlet tarafından ve temsil kalitesi bu yolla artırıldı. Ancak savcılar bu kalite artışından hoşlanmadılar. Vali de milyonlarca doların mahkemenin kontrolünde olmasından hoşlanmadı ve vali de bu parayı devletin genel vergi bütçesine aktardı. Vali böylece gücü valiliğe sevk etmiş oldu. Bu olanlar 2008 yılında oldu. Vali ekstra paradan çok daha fazlasını valilik bütçesine aldı. Öyle ki, avukatların, müdafilerin paraları da ödenemedi. 2009 yılında bu avukatlar görevlerinden ayrılmaya başladılar. Daha sonra da sözleşmeli avukatlarla anlaşılmaya başlandı. 2010 yılında tekrar sözleşmeli avukatlık sistemine döndük.

Buradan çıkarılacak ders şu: Konu müdafilik sistemin işler durumda olup olmaması, bu gayet iyi çalışan bir sistem, o kadar iyi çalışıyor ki, bu durumdan savcılar rahatsızlık duyuyor. Buradan çıkarılması gereken ders şu: Eğer böyle bir uygulamaya başlanıyorsa, böyle bir ceza muhakemesinde müdafilik uygulamasına başlanıyorsa bu sistemi koruyacak yasalar da yapılması gerekiyor ki, para bu bütçeden başka bir yere gitmesin. Georgia'da mümkün her sistemi denedik, her sistemde problemler var, ama benim size önerim şu yönde olacak: İyi, kaliteli müdafilerden oluşan bir ceza muhakemesinde müdafilik sistemi en iyisidir.

Av. A. METİN URACIN

İstanbul Barosu Dış İlişkiler Merkezi Başkanı

Değerli arkadaşlar, Michael Terry'nin İstanbul Barosu Dış İlişkiler Sorumlusu Çev. Ece Basmacı Karalar vasıtasıyla size anlattıkları konuları kısaca özetlemeden önce, Sayın Başkan Av. Doç. Dr. Ümit Kocasakal'ın oldukça çok not tuttuğunu gördüm, hemen sözü kendilerine vereceğim.

Değerli arkadaşlar, şimdi esas olarak sondan başa doğru gidecek olursak, net olarak görüleceği gibi **Birleşik Devletler Georgia Eyaleti Atlanta Yargı Çevresinde** de sorun aynı Türkiye'deki sorunlar gibidir. Benzerdir. Yani, bir mücadele ve aşamalarda basitten karmaşığa doğru gelişerek güçlenen bir zorunlu müdafilik sistemi oluşmuştur. İlk başta söylediğimiz 1932 tarihi, esasında dayanak olarak **Magna Carta**'dan gücünü almaktadır. Sizlere toplantıdan önce dağıttığımız şu "**Due Process**" metninde de bunu **1215 tarihli Magna Carta'da** bulabilirsiniz. Burada zaman almasın, zamanınızı tasarruflu kullanmak için bunlardan söz etmeyeceğim.

1932 yılında Birleşik Devletler'de, özetle Atlanta Barosu Sayın Başkanı Michael Terry'nin söylemiş olduğu gibi yalnızca ölüm cezaları için mecburi müdafilik sistemi yürürlüğe konulmuştur. 1938 yılında "**Powell v. Alabama**" davasına dayanak, yalnızca federal mahkemeler nezdinde bir yıldan fazla hapis cezaları ve daha sonraki bir tarihte 1963 yılında yalnız federal değil, bunun yanında eyalet mahkemelerinde de bir yıldan fazla hapis cezalarına mahkûm olma riski altında olanlar için mecburi müdafilik sistemi yürürlüğe girmiştir. 1972 yılında hiçbir ceza sınırı gözetilmeksizin herkes için kabul edilen bu sistem her eyalette yürürlüğe girerek uygulanmaya başlanmıştır. Sizin de gayet iyi bildiğiniz gibi eyaletler bir araya gelerek federal sistemi oluşturuyor, federal sistem bir üst yapılanma olarak daha dikkatli, daha az bu tür harcamalara göz yumuyor. Fakat her eyalette bu sisteme geçildiği zaman Sir Michael Terry'nin geldiği Georgia eyaletinde kendisi gelişmelerin nasıl olduğunu anlattı. Biz de onu dinlerken esasında hersey sanki İstanbul'da oluyormuş gibi hissettik. Sayın Başkan Terry sözünü ettiği gibi önce

- i. maaşlı, sürekli müdafilik ve savunma,
- ii. daha sonra sözleşmeli müdafilik ve savunma,

- iii. nihayetinde de mahkemelerin, hâkimlerin seçtiği **panel** dediği heyetlerin seçtiği müdafilerle,

bunların avantaj ve dezavantajlarını bize tek tek anlattıktan sonra

“...en sonunda biz bir kombinasyona girdik, fakat kombinasyon maddi, pratik, zorlayıcı bir sonuçtu, ama esasında kalbimizde hâlâ maaşla ve daimi olarak günlük menfaatlerini düşünmeyen iyi yetişmiş savunma avukatlarının [yani bizdeki bunun mukabili CMK avukatlarının] sıkı bir mekanizmayla savunmasıydı. Bunu hâlâ arıyoruz, bulmaya çalışıyoruz...” dedi.

Böylece Sayın Terry, biraz hüznünü, biraz da hayal kırıklığını, ama mücadelerini dile getirdi, Sayın Kocasakal'ın yapacağı açıklamalarla birlikte aydınlatıcı olsun dileklerimle kendilerine söz veriyorum. Sayın Başkan Kocasakal buyurun.

Av. Doç. Dr. ÜMİT KOCASAKAL

İstanbul Barosu Başkanı

Çok teşekkür ediyorum. Şimdi ben çok uzun konuşmayacağım, çünkü benim de şahsen kendisine yöneltmek istediğim sorular var. Sizlerin de mutlaka vardır, biz aşağı-yukarı kendi sorunlarımızı zaten biliyoruz, ama bir kere gerçekten çok teşekkür ediyorum, benim için şahsen çok aydınlatıcı ve ilginç oldu. Belki bizlerde de yeni düşünceler geliştirir diye düşünüyorum, hatta ben Sayın Başkan'dan bu konuşmasını bir metin halinde bize vermesini ve bunu Baro Dergimizde yayınlamasını rica ediyorum. Çok güzel ve ilginç olacaktır diye düşünüyorum, bakalım kendisinden o sözü alır mıyız, ancak şimdi burada üç sistem söyledi. Beraber tartışalım, bana göre bizim sistem bu üçünden de farklı, mesela, çözemediğim bir şey, belki ona da sormak gerekecek. Şimdi o ilk sistem ki, en iyi, en kaliteli sistem olduğunu söyledi yanlış anlamadıysam, yani burada daha kaliteli bir hizmet verildiğini söyledi. Devlet eliyle maaşlı olarak çalıştırılan avukatlar ve gene yanlış anlamadıysam burada bir çıkar çatışması da gerçekleşmiyor dedi, ama ondan neyi anladığımız önemli. Mesela, benim şimdi hemen aklıma bazı şeyler geliyor. Şimdi Amerika'da öyle zannediyorum, yani falanca States vs bilmem kim, şimdi devlet falanca kişiye karşı bizdeki kamu davası aslında, devlet ona hem kamu davası açıyor, hem de onu savunması için bizzat kendi maaşlı avukatını görevlendiriyor. Yani bilmiyorum Amerika'daki hukuk

kültürü hakkında bir şey diyemem, ama bizde düşünemiyorum. Yani devlete karşı işlenen suçlar, yok efendim anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüslü şuydu, örgütlü vesaireydi devlet kamu davası açacak, savcı iddianame tanzim edecek, ondan sonra da bizzat devletin maaşını ödediği avukat savcının karşısına çıkıp savunma yapacak. Allah göstermeye, şimdi bizim bağımsız yapılan tırnak içinde avukatlıkta bile nasıl oluyor? Dolayısıyla bize çok uygun gibi gelmedi bana açıkçası, kaldı ki, benim gene kanaatim avukatlık bağımsız icra edilmesi gereken bir meslektir. Bu şekilde kamu davalarında devletin bir elemanı olarak bir avukatın yer alması bana o açıdan da şahsen çok doğru gelmedi.

Şimdi sözleşmeli avukatlar o ilginç tabii, eyaletle avukat arasında bir sözleşme yapılıyor benim anladığım, parayı da eyalet ödüyor. Şimdi burada tabii burasını ben tam anlayamadım, bu avukatlar nasıl belirleniyor bu sözleşmeli avukatlar? Diğerlerinde bir listeden bahsedildi, burada herhalde eyalet kendisi bir tercihte bulunuyor, burada da bir kast sisteminin oluşması kuvvetle muhtemeldir, yani belirli avukatlar olacaktır, bana öyle geliyor. Ben bunu Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi'nde gördüm. Ben spor hukukuyla da çok ilgilenen bir insanım, ama 10-15 kişilik belli milliyetlerden tercihen İsviçreli Lozan'da olduğu için hakemler var, onlar seçiliyor. Yani bu da enteresan, bir de ne denildi? Mahkemeler eliyle karşılanan, yani mahkeme kendisi parasını da vali almış, etmiş, yapmış, demek ki, her yerde bu CMK avukatları gariban, ben vallahi onu anlıyorum. Bunlar da oranın CMK avukatları, ama ne oluyor? Şimdi mahkeme eliyle karşılanacak, o zaman da şöyle bir tuhaflık bana göre, yani iddia, savunma ve hüküm, şimdi bu üç gücün, üç kuvvetin, üç yargı görevi yapanın birbirinden tamamen ayrı ve bağımsız olması gerekir gibi geliyor. Mesela, olmaz diye düşünmeyelim, bende öyle bir makul şüphe doğar; mahkeme atayacak, beni eğer bir şekilde mahkûm etmek istiyorsa nasıl bir avukat atar, atayacağı o avukatla arasında haricen birtakım diyaloglar olur mu olmaz mı, ben şahsen bu konularda tereddüt ederim.

Bütün bunlara bakınca açıkçası kâğıt üstünde en azından bizim sistem bana çok daha doğru geliyor. Zorunlu müdafilik sistemin özü ne? Bizim 150. madde malum 5560'la daraltıldı, daha da daraltılmasına çalışıyor, ona karşı da hazırlıklı olmalıyız diye düşünüyorum. Çünkü bakın, bir şey söylemek istiyorum, her türlü olumsuzluğuna rağmen savunma hakkının kullanılması için çok ileri bir adım olan zorunlu müdafilikten asla ve asla taviz verilmemeli, çıkan sorunların alternatifi bu sistemin kaldırılması değil, geliştirilmesi ve gereğinin yapılması. Mesela, çok hoşuma gitti, buyurun; Kabahatler Kanunu'na göre verilen idari para cezalarından haberiniz var mı? Geçenlerde Trakya'da bir yerde Maden Kanunu'na aykırılıktan dolayı eski

parayla 3 trilyon idari para cezası, bu tür idari para cezalarının yüzde 5'ini zorunlu müdafiliğe aktardığınız anda ben iddia ediyorum en küçük bir mali problem kalmayacaktır. Yüzde 5'ini, 95'ini tamam devlet alsın ve biliyor musunuz ki, biz inceledik, bu bağışlar, pullar, dosyalar, vesaireden alınan paraların çok az bir bölümü adalete gidiyor, inanamazsınız mesela, adalete gidenin on katı çıraklık eğitime gidiyor. Olur mu ya, tabii ki oraya da gitsin, tabii ki güçlendirilsin, ama adaletten karşılanan paranın çok büyük bir bölümü niye gitsin oraya? Benim söylemek istediğim şu: Bizim sistemimizde bir kere olabildiğince zorunlu müdafiliği öne çıkaran, alt sınırı biliyorsunuz 5 yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda zorunlu, şimdi bu çok doğru, hatta bunun daha aşağı çekilmesi lazım. Daraltıldı, daraltılmaması, aksine genişletilmesi lazım ve atamayı da baroların yapması bağımsızlık bakımından da çok daha doğru bence, bir kere bundan da taviz vermemek lazım. Bu olaya savunmaya devletin elini sokmamak lazım diye düşünüyorum. Bakın, ne kadar güzel söyledi Başkan, kaliteli olunca savcılarımız rahatsız olmuş orada da, bu da neyi gösteriyor? Savcı her yerde savcı, nitekim savcı olmaktan ziyade maalesef avcı, ama öyle olmaması lazım. Kâğıt üstünde lehine de delil toplayacak, vesaire, ben geçtim lehine delil toplamasını, ortada bir yerde dursun yeter. Delil toplamasını filan istemiyorum benim lehime. Peki, bizdeki sorun ne? Bizdeki sorunları biliyorsunuz iki-üç tane çok önemli sorun var:

1. Ödemelerde yaşanan sorun, bir türlü şu ödemeler zamanında tam yapılmıyor. Hepiniz biliyorsunuz, fakat maalesef bir kere çok düşük, yani avukatın emeğine, saygınlığına uymayacak, yakışmayacak bir ölçüde, bir kere bununla yoğun olarak mücadele etmemiz gerekiyor. Haydi o kadar düşük olmakla birlikte ödense yine gam yemeyeceğim, o da doğru düzgün ödenmiyor, geç ödeniyor, ama buna rağmen meslektaşım önceden vergisini veriyor. Almadığı paranın vergisini veriyor. Birinci sıkıntı bu, bunu bir şekilde gidermemiz lazım.

2. Masraflar, fotokopiydi, vasıtaydı biliyorsunuz ciddi bir mutat vasıta krizi yaşadık. Kısmen geçti, kısmen geçmedi, ama bunlar ne işi? Finans işi, istenirse, irade varsa bu çözülür. Ben açık söylüyorum, bu konuda devletin samimi olduğuna inanmıyorum. Bana öyle geliyor ki, sanki özellikle bu problemler çözülmemekle barolar yıldırılacak, avukatlar yıldırılacak ve zorunlu müdafilik de böylece tarihe karışacak. Bence bu tuzağa düşmememiz lazım.

Şimdi çuvaldızı kendimize de batıralım, birçok yerde, birçok olayda maalesef tabii çeşitli nedenleri var, onu söylüyorum, ama maalesef olması gerektiği gibi bir savunma hizmeti verilemiyor. Dosyayı alamamış olan müdafii dosyadan haberdar

olmaksızın gelerek afaki birtakım savunmalar yapıyor. Bunlar gerçek bakın, kendimizi kandırmayalım. Onun da bazen elinde olmayan şeyler var, ama sonuçta ne olursa olsun bu sanığa zarar veriyor. Sonuçta basmakalıp olarak suçsuzdur, beraatını istiyorum, tahliyesini istiyorum gibi şeylerle iş geçiştiriliyor. Bir kere bizim o yüzden bu altyapı oluşturduktan sonra CMK avukatlarına o sözü de sevmiyorum açık söyleyeyim, bir kere doğru değil, CMK avukatlığı olmayacak da, ismi TTK avukatlığı mı olacak? Zaten zorunlu müdafilik CMK'da olduğuna göre CMK avukatlığı demek yanlış, hayır, bu zorunlu müdafilik bence daha doğru. Sevimli gelmiyor bu CMK avukatlığı, ama çok iyi bir eğitimden geçirmemiz ve çok iyi bir liste yapmamız lazım. Bunun sadece parça başı bir gelir kaynağı olarak görülmemesi lazım. Lütfen yanlış anlamayın, elbette gelir kaynağı olacak benim meslektaşına ve diyorum emeğinin karşılığı olacak olan bir miktarda olacak, ama buna karşılık da o işin hakkı verilecek. Çünkü orada bir insan var ve ceza davasında ve şu düzenlemeye göre 5 yıldan fazla hapis cezasını gerektiren bir suçla yargılanıyor. Malum, mahkûmiyet halinde hükmün açıklanması geri bırakılmaz, ertelenemez, mutlak surette infaz edilecektir, dolayısıyla biz bu sıkıntıları yaşıyoruz.

Bir şey daha söyleyip hemen bırakıyorum. Tabii burada anladığım kadarıyla konu daha çok bu şekilde CMK avukatlığına tırnak içinde geldi, oturdu, ama bunun dışında sadece başlıklarını okuyorum. Bakın, ne sorunlar yaşıyor bu ülkede müdafii? Soruşturmanın gizliliği diye bir şey var, avukata gizli, avukat dışındaki herkese açık, avukat belge alamıyor, hiçbir şey alamıyor, o da şeyleri gazeteden okuyor. Hani bu Ceza Kanunu'nda 285. madde var, ne oldu bu maddeye? Ondan sonra da İstanbul Savcısı toplumu tehdit eden açıklama yapıyor. Biz dün biliyorsunuz sitemizde "Susmayacağız" diye onun cevabını verdik. Efendim, titizlikle takip ediyoruz birtakım açıklamaları, aynı titizlikle takibi sen savcılık olarak bu tür daha henüz gözaltılar başlamadan bu haberleri veren medya hakkında da yapıyor musunuz? Bakın, bu bir sıkıntı, masumiyet karinesi ve medya, müdafii artık mahkemeye çarpışmıyor, mahkemeye bir şey anlatmaya daha kalmıyor, yargılama önce medyada yapılıyor, hüküm veriliyor, medyaya karşı boğuşuyor benim müdafiiim, bu çok daha zor bir şeydir.

Dosyaya ulaşma 153 hepiniz biliyorsunuz, öyle bir kriter ki, Allah aşkına bunun neresinden tutacaksınız? *"Soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise"* Bu nasıl bir kriterdir ve ne oluyor biliyor musunuz? Ben bunu bizzat da gördüm, yaşadım da, görüyorum da, tutuklama istemi var. Ben delillerin ne olduğunu bilmeden tutuklamayla ilgili savunma yapıyorum. Buza yazı yazıyorsunuz yani, böyle bir şey olamaz, bunları saptayıp -bu toplantının güzelliği bu oldu- şöyle bir derli toplu ciddi bir

atağa ve silkinmeye geçmemiz lazım hep beraber, bunu sırf biz yönetim olarak yapamayız, hep beraber yapabiliriz. Cezaevlerinde görüşme, yönetmeliğe bakın, 24 saat görüşme yapabilir avukat, çok nettir yönetmelik, ama yönetmelik hükmü uygulanmıyor. Efendim, personel yetersizliği benim sorunum değil, devletsen sen çözeceksin o sorunu, ben mi diyorum adalete yüzde 1 pay ayırın diye size?

Silahların eşitliği, hangi silahların eşitliği? Biliyorsunuz en son toplu tutuklamalarda savcı çok ağır bir tedbir istiyor: Tutuklama. Savunma söz almak istiyor, bunu 9 yaşındaki çocuk bile şey yapar. Silahların eşitliği “söz vermiyorum size, gerek yok” diyor, zapta da geçiyor. Şimdi bu nasıl bir eşitlik? Avukat bürolarının aranması fecaat bir şey, ben bir aramaya katıldım geçen, ilk defa herhalde olmuş bir başkan olarak, meslektaşım diyor ki: “*Şu şu hususları geçin tutanağa ve hani iş size karşı dönebilir ihtimaline binaen de Anayasa 38’i oraya lütfen derç edin*” Savcı bana diyor ki: “*Siz bunları söyleyemezsiniz*” Tepem attı, dedim ki: “*Anlamadım, ben buraya bostan korkuluğu olarak mı geldim? Haddinizi bilin, kendinize gelin, ben Baro Başkanı olarak meslektaşımı korumak için geldim, ne söyleyip söylemeyeceğimi sizden öğrenemem, çok ısrar ediyorsanız yazalım tutanağa bunu*” dedim. Onun üzerine gıyk diye kaldı ve oraya başka bir şerh düştüm ben, dedim ki: “*Bakın, mahkeme karar verir soruşturma evresinde avukat bürosunun aranmasına, soruşturma evresinde biliyorsunuz mahkeme yoktur, hâkim vardır, dolayısıyla soruşturma evresinde avukat bürosu aranmaz*” Onun üzerine şimdi gideceğiz, dolayısıyla bu yan yana oturmalar, şunlar bunlar bakın, şundan sonra başka söze de gerek yok, dün yaşandı bu, bunun da cevabını vereceğiz. Ben dün bir mülakat verdim, ama mahkeme başkanıyla avukat tartışıyor, “Avukat ve savcı aynı konumda değil” diyor mahkeme başkanı, hâkim savcı nasıl oturup kalkacağını sizden öğrenecek değil, avukat da sizden öğrenecek değil, ama en vahimi hâkim ve savcılar uyuşturucu avukatlarıyla yemek yemezler. Efendi, sen kimsin? Sen kime uyuşturucu avukatı diyorsun, böyle bir şey var mı, böyle bir kategori var mı? Herkesin savunulmaya hakkı olduğunu sen bilmiyor musun? O hâkime Türk Ceza Kanunu’nun 6. maddesini hatırlatacağım ben, yargı görevini yapan deyiminden hâkim, savcı, avukat anlaşılır. Kanunun verdiği eşitliği sen geri alamazsın, işte ondan sonra da dönüp dolaşıp baroya müracaat ediyorlar. Ben artık söylüyorum, kim ne yapıyorsa yapsın, bunları bir yere not edeceğim, bunları bütün yönetimlere de bırakacağım, bu tür davranan avukatlara “aynı değildir” diyenleri bu baroya almayacağız, almamak da gerekiyor. Dolayısıyla bakın, bizim müdafimiz bu sıkıntılarla yaşıyor. Ben tekrar çok teşekkür ediyorum şimdi sorularla devam edelim, herhalde ben birkaç tane soru yöneltmiş oldum. Açıkçası jüri sisteminin savunma avukatlığına etkisini de ve şahsi

görüşünü de merak ediyorum. Jüri sisteminin ceza adaleti bakımından iyi veya iyi olup olmadığı hususundaki düşüncesini de ben şahsen merak ediyorum. Teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

Av. A. METİN URACİN

Istanbul Barosu Dış İlişkiler Merkezi Başkanı

Sayın Başkan'ın açıklamaları için kendisine çok teşekkür ediyoruz. Değerli arkadaşlar, bu fırsatla vesile olsun, çok güzel sorular çıktı Sayın Başkan'ın konuşmasından, Sayın Mr. Terry de buradayken siz bir taraftan sorularınızı düşünün, öncelikle Mr. Terry'ye ekleyeceği bir şey olup olmayacağını, Sayın Başkan'ın belirttiği konularda bir açıklama yapıp yapmayacağını soralım.

MICHAEL TERRY

Çalıştığım her ülkede bütçeye bu anlamda tahsis edilen vergiler problemdir.

Av. A. METİN URACİN-

CMK, bizdeki müdafiliği, savunma müdafiliğinin sorunları, bütçe sorunları dünyanın her yerinde aynı, bizde de böyle, Georgia'da da, burada da.

MICHAEL TERRY

Bu tahsis edilen vergilerden çok azı adalet alanına gitmektedir ve daha da azı zorunlu müdafilere aktarılmaktadır. Savcıya ayrılan bütçeyle zorunlu savunma avukatlarına ayrılan bütçenin eşit olması Amerika'da ideal görülen bir durumdur. Bu her zaman gerçekleşmiyor, ama bunu yapmayı deniyoruz. Bir şeyi açığa kavuşturmak istiyorum; bizde devletler tarafından maaşı ödenen müdafilik sisteminde evet, devletler eliyle bir seçim söz konusu, ancak bu sürece savcı dahil değil, ödemeye de karar vermiyor. Bu anlamda savcının yetkisi dahilinde değil zorunlu müdafileri denetlemek ya da bunları atamak.

Jüri sistemini sordunuz, anlattığınız hikayelerden bir tanesi aslında niye jüri sistemini bizim sevdiğimizi açıklıyor. Hâkim ve savcılar müdafilerle yemek yiyemezler gibi bir şey söylediniz. Öyleyse niye zorunlu müdafiler davasında hâkimin karar vermesine izin versin ki? Savcılar avcıdır, ama politikacıdır aynı zamanda, hâkim de politikacıdır. Amerika'da hiçbir politikacı bir sanığı salıverdiği için ünlü olmaz. Medya,

savcının kendisine verdiği Şeyleri yayınlar. Halk ise okuduğundan daha kŕtüsüne inanır, yani bu haberleri okuduğunda bir suçun olduğuna inanır. Eğer bir sanığı suçlu bulmuyorsa savcı ve hâkim popŕlerliklerini yitirirler. Halk tarafından bilinmeyen jŕriler, yani anonim jŕriler bu konuda daha Őzgŕrce karar verebilirler. Bu nedenle jŕri sistemini seviyoruz biz.

SORU-CEVAP

Av. A. METİN URACIN

Arkadaşlar Türkçe soralım, Ece Hanım çevirsin. Sizin sorunuza hemen geçelim jüriyle bağlantılı olduğu için, buyurun.

Av. AHMET ERDOĞAN

Bir anımı anlatacağım. Prof. Yenisey de olayı tartıştı. Yine böyle bir uluslararası toplantıda Amerika'dan gelmiş bir hukuk fakültesi dekanının jüri sistemi konusunda bir esprisi oldu. Espri şu: Joe bir Amerikan kasabasında çok tanınan popüler bir şahıs bir at çalmaktan yargılanıyor, yargılama devam ediyor ve sonunda yargıç jüriye soruyor: *“Kararınız?”* Jüri kararı açıklıyor: *“Joe atı geri verecektir ve salıverilecektir”* deniliyor. Tabii hâkim yerinden zıplıyor *“bu ne demek? Hem çalmış, hem de salıverilecek. Gidin, iyicene düşünün, tekrar gelin”* diyor. Tabii jüri heyeti mosmor gidiyorlar, geliyorlar, daha morarmış bir şekilde geliyorlar. Diyorlar ki: *“Joe suçsuzdur ve atı da geri vermeyecektir”* deniliyor.

Bir anıma daha geçeyim: Bir arkadaşım, Amerika'da kalan bir arkadaşım jüriye seçilmek üzere interview'e giriyor ve soruyorlar: *“Herhangi bir şiddete uğradınız mı?”* *“Hayır”* diyor, fakat lisedeyken bir arkadaşı tarafından dövüldüğünü hatırlıyor, söylüyor, jüriye seçilemiyor, dolayısıyla jüriye seçim bu kadar önemli, hâlihazırda yaşadığımız toplumda jüriye gitmenin ne kadar doğru olacağını da takdirlerinize sunuyorum. Teşekkür ediyorum.

Av. A. METİN URACIN

Teşekkür ederiz. Değerli arkadaşlar, kısacası beyefendinin, sayın meslektaşımızın sorduğu soru jüri üyeleri herhalde suçsuzdur açıklaması yaparsa, *non-guilty* derlerse hâkimin tavrı ne olacak noktasında buyurun. İlginç bir soru, teşekkür ederiz.

MICHAEL TERRY

Amerika'da eğer jüri sanık suçsuz derse hâkim buna katılmayabilir, ama sanığı salıvermek durumunda, ancak jüri sanık suçlu derse hâkim tam tersine bir karar verip, suçluyu salıverebilir. Jüri dışında başka hiçbir kişi tarafından suçlu bulunamaz sanık, ama ancak hâkim onu salıverir. Bu sorunuza cevap oldu mu bilmiyorum.

Av. A. METİN URACİN

Thank you Mr. Terry. Arkadaşlar, jüri sisteminin ilginç olan tarafı jüri eğer sanık suçsuzdur açıklaması yaparsa Amerikan sisteminde hâkim daha başka bir mekanizma kullanmadan serbest bırakmak mecburiyetinde. Eğer jüri suçludur derse hâkim suçlu ya da suçsuz olup olmadığını yeniden değerlendirmek gibi bir takdire sahip, bu nedenle jürili sistemin avantajı olarak kendileri ifade ettiler. Başka sorusu olan var mı arkadaşlar? Buyurun.

Av. NİLGÜN YÖRDEM

Jüri sisteminin faydalı olup olmadığı konusunda tereddütlerim var. Amerika'daki O.J. Simpson davasında biliyorsunuz ceza yargılamasında jüri suçsuz buldu, ama hukuk davasındaki jüri tazminata mahkûm ettirdi. Şimdi o açıdan hangisi doğru bir sistem, jüri sistemi özellikle ceza yargılamasında hukuku bilmeyen insanlar tarafından oluşturduğu için ne kadar doğrudur, değildir bunu, düşüncelerini öğrenmek istiyorum. Teşekkür ederim.

MICHAEL TERRY

Öncelikle şunu söylemek isterim: O.J. Simpson davasında savunma avukatı benim şahsi arkadaşımdı, ben de ona yardım ettim. Burada esas olan ikiye ayırmak lazım: Bir ceza, bir hukuk davası, ceza davasında polis çok önemli bir hata yaptı. Ceza yargılamasında Birleşik Devletler'de isnat edilen suç makul şüphenin ötesinde ispatlanmak zorunda, makul şüphenin ötesinde bir ispat ortaya konulmadı. Ceza davasında esasında ceza çizgisinin, suçluluğa götüren çizginin uzunluğuyla, oranıyla hukuk davalarındaki mukayeseli oran farklı. Hukuk davalarında yüzde 51 aranırken ceza davalarında böyle değil, hukuk davalarında özellikle çok önemli avukatlar para

ödenerek -yani avukatlar aileler tarafından- tutulur. Birleşik Devletler kamuoyunda O.J. Simpson davası bir adaletin başarısızlığı olarak gözükmeyi, tam tersine delil toplama kapsamında kolluk kuvvetlerinin başarısızlığı olarak görüldü. Zehirli ağacın meyvesi yenmez doktrini orada uygulanmıştı.

SALONDAN

Ve kuşkuhan sanık yararlanır ilkesi, yani delil şeyini kaybedince iş bitti, bana göre de çok başarılı bir sonuç.

Av. NİLGÜN YÖRDEM

O.J. Simpson değildi, sorunun devamı şuydu: Jüri hukukçu olmayan kişilerden oluşuyor, hukuku tam bilmiyor. Tamam, hukuk davalarında jüri sistemi belki hani uzlaşmada da uygun, ama ceza yargılamasında hukuku ve ceza sistemini tam bilmeyen insanlar vicdanına göre veya tabii Amerika'daki sistemde kapatılıyorlar mı hâlâ medyadan etkilenmeyerek tamamen bağımsız.

SALONDAN

12 Öfkeli Adam filmindeki gibi değil mi?

Av. NİLGÜN YÖRDEM

Evet, onun gibi mi acaba, nasıl karar veriyorlar, ne kadar hukuka uygundur ceza yargılamasında jüri sistemi, siz ne düşünüyorsunuz?

MICHAEL TERRY

Yani sübutla ilgili kararı veriyor, sübuta erdi mi, ermedi mi ya da diğer tarafta da hukuk, ama.

Av. NİLGÜN YÖRDEM

Ama suçsuzluğunu neticede hâkim suçsuz diye, yani birden suçlu bulamıyor. O yüzden ne kadar adil?

Av. A. METİN URACİN

Sorduğunuz soruya cevabı şöyle tarif ettiler: Yargılamada bir vaka oldu, bir de hukuki değerlendirme, kanuna uygunluk. Burada jürinin değerlendirdiği vakayla ilgili değerlendirme, olguyla, yani sahnede neler oldu, başkanın söylediği gibi sübutla ilgili, o nedenle jüri suçlu da dese Michael Terry'nin açıkladığı gibi hâkim yeniden değerlendiriyor, suçsuz derse mutlaka hâkim orada artık bir takdir hakkı yok, suçsuz olarak sanığı serbest bırakmak zorunda.

ÇAĞTAY ÇINAR

Araştırma görevlisiyim. Ben bir şey sormak istiyordum: Amerika'da jüri nasıl seçiliyor? Mesela, bildiğim kadarıyla Jackson davasında çoğunluk jüri üyesi, hatta tamamı siyahı jüriden, yani bunun seçiminde, bu jürinin seçiminde tarafsız bir organ mı seçiyor, yoksa mahkeme tarafından kendi mi seçiliyor? Çünkü etkilenme durumu söz konusu, yani kendi yandaşlarından da bir jüri oluşturulabilir, başka kimselerden de oluşturulabilir. Bir mahkemede veya savcılık veya başka bir makam yapıyorsa diyelim kendisi kendi görüşüne göre olan kişileri seçer, ona göre de bir karar çıkar. Bu konuda bir cevap almak istiyorum.

Av. A. METİN URACİN

Değerli arkadaşlar, şimdi mükemmel bir sistem arayışı içindeyiz, ama Sacco Vanzetti davası var Amerika'da 1927, belki duyan vardır. Ambrissar Davası, yani mükemmel bir sistem değil, o nedenle bu referansla bu cevapları dinleyelim, yani jüri de mücadelelerle ve büyük haksızlıklarla mesela, yine Rosenberg'ler Davası var, gaz odasına yollandıktan sonra suçsuzlukları ortaya çıktı. Bunları bir tarafta tutarak, düşünerek, o nedenle o sistem içinde de söylediğiniz gibi avantaj ve dezavantajlarla dolu bir sistem. Mükemmel bir sistem değil.

MICHAEL TERRY

Jüri çok geniş bir listeden seçiliyor ve bu seçim sırasında kadın-erkek sayıları da göz önünde bulunduruluyor. İrk ve cinsiyet olarak toplumun geneliyle doğru orantılı listede yer alan kişilerin oranı, her bir dava için geniş popülasyondan daha dar ve bu oranları koruyarak, yani ırk ve cinsiyet oranını koruyarak bilgisayar bir seçim yapıyor, daha kısa bir liste oluşturuyor. Bu bilgisayarın yaptığı seçim gelişigüzel bir seçim, davanın ne kadar sürdüğüne bağlı olarak 40 ila 60 kişilik bir jüri salona getiriliyor. Daha sonra avukatlara izin veriliyor kişilere soru sormaları için, bu gruba avukatlar soru soruyor sanığı tanıyıp tanımadıklarına ilişkin, savcıcıyı bilip bilmediklerine ilişkin, cinayeti görüp görmediklerine ilişkin, bundan sonra seçiliyor. Yine müdafilere şu yönde sorular sormalarına da izin veriliyor: Bu kişiler, yani bu jüri grubu adaylarının önyargıları var mı, sanığın da içinde bulunduğu grupla ilgili iyi ya da kötü önyargıları mevcut mu? Daha sonra hâkim böyle bir eleme yapıyor, eğer kişilerin, taraflardan ikisinden biri ya da ikisiyle de bir alakası varsa bu kişiler jüriye kabul edilmiyorlar. Bu elemeyi hâkim yapıyor. Daha sonra elde kalan jüriden yeni bir eleme yapılıyor. Bir kişiyi sanık eliyor, bir kişiyi savcı eliyor, bu elemeyi ikisi beraber yapıyorlar, her iki taraf da yapıyor. Bu çok karmaşık bir süreç gibi, ama bunu çok fazla sayıda yaparsanız daha sonra otomatikçe biniyor bir şekilde. Tabii ki her iki taraf da istedikleri jüri üyelerini seçemiyorlar, sadece istemediklerini listeden eleyebiliyorlar. Jürimiz bu şekilde seçiliyor. Çoğunlukla 12 kişi, pek çok jüri 12 kişiden oluşuyor. Uzun sürecek olan davalarda 14, 16, 18 jüriye kadar gidebiliyor bu, acil durumlar da göz önünde bulundurulurken, bir hastalık durumu da göz önünde bulundurulurken jüri sayısı artabiliyor.

SALONDAN

Neden çift sayı eşik olabilir karar vermede? Onu nasıl aşıyorlar? Yani 12'ye 6 suçlu 6 suçsuz dediğinde onu nasıl aşabiliyorlar?

MICHAEL TERRY

Suçlu olarak hüküm getirilmesi için oyçokluğu değil, oybirliği gerekiyor, yani 12 kişinin de suçlu demesi gerekiyor jüride ve suçlu değil, masum demek için de yine 12 kişinin oybirliği gerekiyor. Eğer karar verilemiyorsa, yani 6'ya 6'ysa dava baştan görülüyor, yeni bir jüri ve yeni bir dava, yeni bir duruşma. Jüriye de ödeme yapılıyor.

Genellikle hemfikirler, çoğu jüride oybirliğine varılıyor. Kimse davanın baştan görülmesine neden olacak kişi olmak istemiyor, sadece bir kişi davanın baştan yapılmasına neden olabilir.

Av. A. METİN URACIN

Değerli arkadaşlar, sorulacak çok soru var, o kadar çok da zamanımız olmadığı için son üç soruyu almak istiyorum. Buyurun efendim, kendinizi tanıtın.

Av. UFUK ERKUNT

Öncelikle teşekkür ediyorum. Michael Terry de bizi şereflendirdiği için teşekkür ediyorum. Şimdi değerli Başkanım ben Kocasakal diyemiyorum, cesur sakal, yiğit sakal diyorum. Şimdi bir sorum olacak. Bu son geçen Pazartesi günü yine toplumun her türlü saygısını, sevgisini kazanmış çok değerli hocamız Köksal Hocamız burada birtakım konuşmalar yaptı ve bunun sonucunda şöyle bir kanaate vardık biz: Şimdi Türk Ceza Kanununun 94, 96. maddeleri var. Burada işkenceyle ilgili algılama yeteneğinin bozulması, ruhsal acı ve diğer şeyler var. Bunlar bilhassa bu son tutuklamalarda müdafii arkadaşlara uygulanmış bir suç olarak kabul edilebilir mi? Baronuzun böyle bir müracaatı, düşüncesi var mı? Ayrıca demin 6. maddeden bahsettiniz, 6. maddeye göre yargı görevi yapıyorsa yine 265, 277'de düşünülebilir mi? Bir de 288'de bilirkişi dahil sözü ediliyor, buraya niye bir müdafii avukat kavramı sokulmuyor etkileme açısından? Bunları rica edeceğim.

Michael Terry'ye de şunları sormak istiyorum: Şimdi ben genelde Boston Legal'ı izliyorum, orada şöyle bir kavram görüyorum: Makul şüphe diyorlar, ama sanık lehine makul şüphe olarak kabul ediyorlar, yani sanığın bu suçu işlemediğine dair makul şüpheleri avukatlar ileri sürüyorlar. İşlediğine değil de, işlemediğine dair, yani o birtakım nedenler de söylüyor. Bu bilmiyorum Amerika'da ne kadar uygulanmakta? Onu sormak istiyorum, bir de bilmiyorum geçen gün yine CSI'da gördüm, bir avukatın, demin bahsettiğim Türk Ceza Kanunu'ndaki maddelerinin haricinde direkt vekillik, avukatlık görevini engellemek veya ortadan kaldırılması için bir madde var mı Amerikan Yasalarında? Teşekkür ederim.

MICHAEL TERRY

Amerika Birleşik Devletleri'nde jüri sistemi olduğu için jüri üyeleri eğer makul bir şüphe bulurlarsa –ki bulmak zorundalar zaten- suçluluk açıklaması yapıyorlar, bulmazlarsa makul şüphe onların dayanakları.

Av. Doç Dr. ÜMİT KOCASAKAL

Şimdi tabii bana çok arka arkaya soru yönelttiniz, ben çok kısa yanıtlamak durumundayım. Ben de mesela, çok sürekli olarak *Criminal Minds*, *CSI Miami* bunları çok düzenli izlerim, *Boston Legal*'i çok izlemiyorum, ama bu üçünü çok izliyorum. Geçen bir Amerikalı başsavcıyla görüştüm. “*Ne kadar güzel sizde deliller toplanıyor, böyle delil filan*” dedim. Bana ne dedi biliyor musunuz? “Hepsi hikâye”, yani açıkçası çok hayal kırıklığına uğradım. Şimdi bizde gelinen noktada maalesef artık kuşkudan savcılık yararlanıyor, tam tersine çevrilmiş durumda, yani diyorlar ki sanığa veya şüpheliye, kardeşim, sen suçsuz olduğuna bana ispatla. Hâlbuki tam tersi, geldiğimiz nokta bu maalesef, bizde tabii bakın, ifadenin nasıl alınacağı CMK'da açık, sadece işkence değil, her türlü yorma, uykusuz bırakma gibi bütün bu haller bu kapsam içinde, dolayısıyla sabaha karşı uykusuz bir vaziyette gece 03.00'te ifade alamazsınız. Aldığınız o ifade de geçerli değil aslında, peki, yaparsa ne olur? Yaparsa işkence suçuna gitmekte biraz sıkıntı var, ama bir şey kesin, görevi kötüye kullanma bir kere çok kesin, 96. maddedeki eziyet de düşünülebilir. Burada tabii bu kişiler hakkında müdafilerin suç duyurusunda bulunması gerekiyor, ama çok büyük bir sıkıntımız var biliyorsunuz. Artık, artık diyorum, yargı bağımsızlığı kalmadığı ahvalde bizdeki gibi nereye giderseniz gidin öyle bir sıkıntınız var. Yani hani eskiden olurdu ya, gideriz, bir şekilde sonuç alırız. Şimdi biraz zor o sonucu almak, ama bu bizi yıldırmmamalı.

288'le de ilgili bence çok yanlış bir algı var. Bakın, aslında Anayasa 138 var ya hâkimlere emir, tavsiye, telkinde bulunamama, o doğrudan doğruya siyasi nüfuz sahibi olanları hedefler ve onun Türk Ceza Kanunu'ndaki karşılığı 288 değil, 277'dir. 288 ise adil yargılanmayı etkilemeye teşebbüste getirilme nedeni sanığın adil yargılanma hakkını sağlamak, yani suçsuzluk karinesini güvenceye almaktır, dolayısıyla ben iddia ediyorum, şimdi tersini söylüyorlar, diyelim ki, basında bir başkası davanın esasıyla ilgili “ben bunun suçlu olduğuna inanmıyorum” dediğinde bu madde ihlal olmaz. Çünkü onu söylediğiniz anda masumiyet karinesinin zaten gereğini söylüyorsun, suçsuz addedilir demiyor mu, burada bu suçu oluşturacak olan

suçludur demektir. Dolayısıyla 288 çok yanlış uygulanıyor ve gittikçe avukatlar, basın herkesin üzerinde bir Demokles'in kılıcı gibi dolaştırılmaya başlandı. Dolayısıyla bunlarla tabii mücadele edeceğiz, durum bu.

Av. A. METİN URACIN

Teşekkür ederim Sayın Başkan. Buyurun, son soru Sayın Av. Muhittin Köylüoğlu'ndan.

Av. MUHİTTİN KÖYLÜOĞLU

Ben şimdi başkanı dinledim, acaba dedim ben mi hiç bu işleri bilmiyorum, ben mi hiç bu sorunları yaşamadım, ben mi hiç CMK'yı bilmiyorum? Bir de geç geldim, bilmiyorum CMK'yla ilgili.

Av. A. METİN URACIN

Sorunuzu sorar mısınız? Rica ediyorum.

Av. MUHİTTİN KÖYLÜOĞLU

Arkadaşlar, konumuz savunma avukatlığı, jüriden girildi, hiçbirine müdahale olmadı.

Av. METİN URACIN

Soru sormuyorsunuz Muhittin Bey, soru sorun.

Av. MUHİTTİN KÖYLÜOĞLU

Bazıları anısını anlattı, hatıra anlattı, müdahale etmedin. Metin lütfen. Bir, çok net zorunlu müdafilikle, yani CMK avukatlığıyla ne dersiniz deyin savunma

avukatlığıyla ilgili sorun ve problemler asla ve kata başkanın dediği gibi değildir. Gerçekler de öyle değildir. Şimdi burada açmaya imkânım yok, ama zorunlu müdafilik kaldırılınsın diye yasa teklifi yapan Barolar Birliği'dir, İstanbul Barosu'nun Eski Başkanı Barolar Birliği yöneticisiyken bu teklifi aleni yapmıştır. Yani zorunlu müdafilik kalksın diyen Barolar ve Barolar Birliği'dir. Sorumu o zaman çok kısa, net söyleyeceğim Sayın Terry'ye: Bir baro başkanısınız anladığım kadarıyla, baro başkanı sıfatıyla diyelim ki, zorunlu müdafii atama görevi baronuzda, dolayısıyla sizde. Sizden zorunlu müdafilik kapsamında bir mahkeme avukat görevlendirmenizi istedi, zorunlu müdafilik, bunun tam karşı tarafında da zorunlu müdafiliğe tabi olmayan bir müşteki var. Müştekinin özelliği bir avukat oluşu, siz diyorsunuz ki, ben müştekiye avukat gönderiyorum, baro olarak da arkasındayım, ama bu müştekiyi döven sanık zorunlu müdafilik kapsamında olmasına rağmen ve bir tutuklama duruşması olmasına rağmen bizim kanunumuzda tutuklama duruşmasında avukat şartı vardır, ona avukat göndermem diyorsunuz. Baro başkanı olarak silahların eşitliğinden bir daha söz etmeniz mümkün mü? Kendinizden, en azından dürüstlüğünüzden şüphe duymaz mısınız, dışarıya karşı inandırıcı olur musunuz? Bu şekilde davranan bir baro ve baro başkanına nasıl bir tanımlama yaparsınız? Zorunlu müdafilikle ilgili samimi görür müsünüz? Bu olay aynen olmuştur, üstelik İstanbul'da olmuştur.

Av. A. METİN URACIN

Sorunuzun cevabı içinde olduğu için sorunuzun cevabını da kendiniz verdiniz.

Av. MUHİTTİN KÖYLÜOĞLU

Uygulandı bu, o kadar basit değil. Nasıl çözüldüğünü herkes merak ediyor, ben bilmiyorum.

Av. Doç. Dr. ÜMİT KOCASAKAL

Yani açık söyleyeyim, aslında cevap verilmeye değer bir değerlendirme ve soru görmedim. Birtakım suçlamaları yapmadan önce sadece herkesin sözlerine dikkat etmesi gerekiyor. Rahmetli Ecevit geldi aklıma, burası herkesin istediği gibi şov

yapacağı bir yer değil, burası sahne değil, burası şov yeri değil, dolayısıyla ben sizi kendi kaosunuzla ve kendi şovunuzla baş başa bırakıyorum.

Av. A. METİN URACIN

Değerli arkadaşlar, buyurun, son bir soru sorun ve toplantıyı bitirelim.

Av. SABAHATTİN YUMA

Teşekkür ediyorum. Değerli misafirimizden şu noktada bir açıklığa kavuşmadığını düşünüyorum. Özellikle jüri sistemi açısından maddi vakalar kısmı itibariyle jürinin bir değerlendirme yapabileceğini, ama hukuki tarafı itibariyle yargıcın karar vereceğini söyledi, ancak vermiş olduğu örneklerde örneğin, jüri suçlu bulursa sayın yargıç herhangi bir şekilde aksi yönde bir karar veremiyor ya da jüri bir karar veremediği zaman, yani oybirliği oluşmadığı zaman yine yargıç bir karar veremiyor, dolayısıyla burada jürinin sadece maddi vakaları değerlendirdiğini söyleyebilir miyiz? Jüri esasen hukuki bir değerlendirme yapmıyor mu, yani jüri sistemi bu açıdan oldukça sakıncalı değil mi? Teşekkür ediyorum.

MICHAEL TERRY

Jüri sisteminde durum şu şekilde oluyor: Sorular sorulmadan önce hâkim sorulara karar veriyor. Şu olgular varsa şahıs suçludur, bu olgular varsa şahıs suçsuzdur gibi bir yargıya gidiliyor sonrasında, yani soruları jüri sorsa da sorulara karar veren hâkim bu anlamda.

Av. SABAHATTİN YUMA

Hukuki birikimden yoksun, eğitim düzeyini de tam olarak algılayamadığım benim biraz önce tam olarak kriterlerde cinsiyet ve diğer konularla ilgili bir açıklama aldım, ama jürinin eğitim düzeyiyle ilgili de bir açıklama alamadık. Hukuki bilgi birikiminden yoksun jürinin sadece maddi vakaları değerlendirmeyip, sorular belli olmasına rağmen bir sanıkla ilgili bu şekilde hâkim gibi değerlendirme yapmış olması son derece sakıncalı değil mi?

MICHAEL TERRY

Jüri üyelerinin eğitim seviyelerini hâkimler görebiliyor. Eğer yeterince eğitilmiş olmadıklarını düşünüyorlarsa jüri üyelerinin, onları jüriden çıkarma yetkileri var. Ayrıca tanık açısından bakıldığında bir karar verebilmesi için jüri üyesinin avukat olması gerekmiyor. Hâkim jüri olmadan bir kişiye bu kişi suçludur diyemez, ama jüri kişi masum derse tamamdır, kişi masumdur, hâkim de bu yönde karar verir.

KAPANIŞ KONUŞMASI

Av. A. METİN URACİN

Teşekkür ederim arkadaşlar. Değerli arkadaşlar, sorulacak çok soru var. Örneğin, sanığın tanık olarak Amerikan mahkemelerinde dinlenmesi, istinabe yoluyla sanıktan ifade alınması, buna benzer o kadar çok soru var ki, fakat zamanımız dar, size şu son açıklamayı yaparak, Sayın Başkandan izin alarak, arkadaşlar, bugünkü toplantımız bir tür mukayeseli karşılaştırma olsun istedik. Her ülkede mücadeleyle ulaşılan bir aşama var, eksiklikler var, mücadele de var bu arada, tabii bunların insanlar yapıcı mücadeleyle bunu ileriye doğru götürmek misyonunu üstlenmeli, tam tersine içe doğru bir yıkımın ne sebebi, ne de aracı olmalı diye düşünüyorum. Bu tür toplantılar İstanbul Barosu Başkanlığı'nın öncülüğünden Sayın Yönetim Kurulu'nun değerli üyelerinin de katkılarıyla devam edecek, böylelikle dünyaya açılırken kendimizi daha çok tanıma imkânı bulacağız. Katıldığınız için hepinize Sayın Başkan, Sir Michael Terry adına teşekkür ediyorum arkadaşlar, umarım faydalı olmuştur. Bu karlı kış gününde buraya geldiniz, zahmet ettiniz, ayağınıza sağlık, ağzınıza sağlık, düşüncenize sağlık. (Alkışlar)

Değerli arkadaşlar, İstanbul Barosu'nun CMK sorumlu Koordinatör Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Av. Turgay Demirci tarafından sözlü bir açıklama yapma talebi geldi. Bilindiği gibi Bahçeşehir Üniversitesi'nde *Transnational Law* başlıklı toplantılar var, devam eden toplantılara katılmanız önerilmiştir. Hepinize teşekkür ederim.